

**Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9
hallituksen esityksen johdosta laeiksi luonnonsuojelulain ja tulo-
ja varallisuusverolain muuttamisesta**

Eduskunta on 10 päivänä helmikuuta 1981 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 6. Valiokunta on samassa yhteydessä käsitellyt sille 17 päivänä helmikuuta 1981 lähetetyn ed. Linnan lakialoitteen n:o 4 laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta. Valiokunta on saanut valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä oheisen lausunnon.

Asiantuntijoina ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Seppo Havu ja luonnonsuojeluvallvoja Antti Haapanen maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettisihteeri Mika Lampinen valtiovarainministeriöstä, asessori Yrjö Puttonen metsähallituksesta, apulaisosastopäällikkö Jukka Kero Suomen Kunnallisliitosta, Kivijärven kunnanjohtaja Kalevi Moisio, kansallis- ja luonnonpuistojen rajaustyöryhmän puheenjohtaja, apulaislääninmaanmittausinsinööri Niilo Erosuo, varatuomari Esko Ala-Ketola Maataloustuottajain keskusliitosta, agronomi Bertel Bäck Svenska lantbruksproducenternas centralförbundista, Suomen luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Rauno Ruuhijärvi sekä toiminnanjohtaja Timo Hannula Lapin maakuntaliitosta, liittohallituksen puheenjohtaja Erkki Kögäs Lapin seutukaavaliitosta, Antti Alftan Lapin luonnonsuojelupiiristä ja valtuuskunnan jäsen Oula Näkkäläjärvi saamelaisvaltuuskunnasta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on lisätä luonnonsuojelulakiin säännökset luonnonsuojelualueiden perustamisen johdosta maksettavista korvauksista. Korvauksia voitaisiin suorittaa kunnille metsätalouden puhtaasta tulosta perittävän kunnallisveron tuoton sellaisesta vähentymisestä, joka aiheutuu luonnonsuojelualan perustamisesta kunnan alueelle. Lisäksi voitaisiin maanomistajalle maksaa korvausta niistä taloudellisista menetyksistä, jotka hänelle aiheutuvat hänen omalle maalleen perustettavan luonnonsuojelualan käyttöoikeuden

rajoituksista. Nämä korvaukset ehdotetaan verovapaiksi. Lisäksi ehdotetaan, että valtionmaalle voitaisiin asetuksella perustaa sellaiset luonnonsuojelualueet, joiden pinta-ala on enintään 500 hehtaaria. Esitys perustuu korvausten osalta kansallispuistokomitean mietinnössään (komiteanmietintö 1976: 88) tekemään ehdotukseen.

Laki- ja talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä tarpeellisenä. Kuitenkin valiokunta katsoo, että ensimmäisen lakiehdotuksen 5 a §:n 1 momenttia on muutettava niin, että korvausten maksaminen kunnille ei jää harkinnanvaraiseksi vaan korvaus kysymyksessä olevista menetyksistä olisi aina maksettava. Edelleen olisi saman pykälän 2 momentti kokonaan poistettava, koska ehdotettua 1 000 hehtaarin rajaa ei ole pidettävä tarpeen vaatimana. Korvauksen maksaminen voi tapahtua metsähallituksen toimesta ja myös pykälän 3 momentti voidaan edellisten muutosten johdosta poistaa. Sama koskee myös 5 b §:n säännöstä. Myös saman lakiehdotuksen 11 a §:n 1 momenttia valiokunta on muuttanut niin, ettei korvauksen maksaminen ole riippuvainen siitä, onko tulo- ja menoarviossa varattu varoja tarkoitukseen ja niin, ettei korvauksen maksaminen myöskään ole harkinnanvaraista hallituksen esityksessä edellytetyllä tavalla.

Toiseen lakiehdotukseen valiokunta on sisällyttänyt valtiovarainvaliokunnan esittämällä tavalla voimaantulosäännöksen.

Valiokunta, joka on pitänyt käsittelynsä pohjana hallituksen esitystä, esittää lakialoitteeseen n:o 4 sisältyvän lakiehdotuksen hylättäväksi.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

1.

Laki**luonnonsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 1 §:n
 3 momentti, sellaisena kuin se on 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetussa laissa (399/41),
 sekä

lisätään lakiin uusi 5 a (poist.) ja 11 a § seuraavasti:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

5 a §

Niille kunnille, joiden alueella suojelualue sijaitsee (poist.), *maksetaan* valtion varoista korvaus siitä kunnallisveron tuoton vähentymisestä, joka (poist.) suojelualueen muodostamisen johdosta kunnille aiheutuu metsätaloudesta saatavasta tulosta maksettavan veron pienentymisenä. Korvauksen myöntämisestä päättää *metsäballitus*, joka maksaa sen kunnille vuosittain.

(2 ja 3 mom. poist.)

5 b §

(Poist.)

11 a §

Edellä 9 §:ssä tarkoitetun suojelualueen omistajalle (poist.) *maksetaan* korvausta taloudellisista menetyksistä, joita hänelle aiheutuu rauhoittamispäätöksen mukaisista alueen käyttöoikeuden rajoituksista. Korvaus maksetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti, ja se suoritetaan omistajalle kerta-kaikkisena välittömästi rauhoittamispäätöksen antamisen jälkeen.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

2.

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 22 §:n 1 momentin 25 ja 26 kohta, näistä 26 kohta sellaisena kuin se on 29 päivänä helmikuuta 1980 annetussa laissa (139/80), ja
lisätään 22 §:n 1 momenttiin uusi 27 kohta seuraavasti:

22 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1981 toimitettavassa verotuksessa.

Edelleen valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 4 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Raatikainen, jäsenet Grönholm, Hietala, Ihamäki, A.-L. Jokinen, Löyttyniemi,

Malm, Perho, Pihlajamäki, Pohjala, Salminen, Tapiola, Tuominen, Vesterinen ja Vähäkangas sekä varajäsen Pekkarinen.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
20 päivänä maaliskuuta 1981
Lausunto n:o 8

Laki- ja talousvaliokunnalle

Laki- ja talousvaliokunta on 19 päivänä helmikuuta 1981 päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 6 laeiksi luonnonsuojelulain ja tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta. Samoin on laki- ja talousvaliokunta 5 päivänä maaliskuuta 1981 päivätyssä kirjelmässä pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon ed. Linnan lakialoitteesta n:o 4 laeiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta.

Esityksen tarkoituksena on lisätä luonnonsuojelulakiin säännökset luonnonsuojelualueiden perustamisen johdosta maksettavista korvauksista. Lakiehdotuksen mukaan maanomistajalle voitaisiin maksaa korvausta niistä taloudellisista menetyksistä, jotka hänelle aiheutuvat hänen omalle maalleen perustettavan luonnonsuojelualueen käyttöoikeuden rajoituksista. Tulo- ja varallisuusverolain 22 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan luonnonsuojelulain 9 §:ssä tarkoitetun suojelualueen omistajalle maksettu kertakaikkinen korvaus taloudellisista menetyksistä, joita hänelle aiheutuu rauhoittamispäätöksen mukaisista alueen käyttöoikeuden rajoituksista, olisi verovapaata sekä valtion- että kunnallisverotuksessa.

Lakialoitteeseen n:o 4 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan ei valtion varoista kunnalle maksettavan korvauksen suorittamista olisi sidottu tulo- ja menoarvion puitteisiin. Lisäksi lakialoitteen mukainen lakiehdotus ei mahdollistaisi sitä, ettei kunnalle myönnettäisi lainkaan korvausta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, siltä osin kuin niiden katsotaan kuuluvan valtiovarainvaliokunnan toimialaan, tarkoituksen-

mukaisiksi. Valiokunta katsoo kuitenkin, että korvausten sitominen tulo- ja menoarvioon ei saa merkitä suojelualueita sisältävien kuntien taloudellisen aseman oleellista heikkenemistä. Valiokunta katsoo lisäksi, että hallituksen esitykseen sisältyvän luonnonsuojelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 5 a §:n 2 momentissa mainitusta korvauksesta päättävälle viranomaiselle olisi annettava mahdollisuus myöntää korvaus myös niissä tapauksissa, joissa suojelualueella on kunnassa vähemmän kuin 1 000 hehtaaria kasvullista metsämaata erityisesti silloin, kun luonnonsuojelualue ulottuu kahden tai useamman kunnan alueelle. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt muilta osin asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten asiallista hyväksymistä. Valtiovarainvaliokunnan käsityksen mukaan tulisi kuitenkin tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamista koskevaan lakiehdotukseen lisätä voimaantulosäännös.

Käsittelemänsä aloitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta pyydettyä lausuntonaan kunnioittaen esittää,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus olisi hyväksyttävä edellä esitetyin muutoksin ja toinen lakiehdotus siten muutettuna, että siihen lisätään voimaantulosäännös.

Samalla valiokunta pyydettyä lausuntonaan kunnioittaen esittää,

että lakialoite n:o 4 olisi hylättävä.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Pertti Salolainen

Arvo J. Kämppi

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Breilin, Forsman, Hokkanen, Jokela, M. Järvenpää,

Lampinen, Lillqvist, Linna, Manninen, Niskanen, Rantala, Rosnell, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Malm, Pohjala ja Puolanne.

Eriävä mielipide

Olemme yhtyneet em. perusteluissa esitettyihin näkökohtiin, jotka tarkoittavat suunniteltujen luonnonsuojelutoimenpiteiden edistämistä ja turvaamista. Katsomme kuitenkin, että hallituksen on suoritettava tarpeelliset selvityk-

set hallituksen esityksen mahdollisesta uudistamistarpeesta. Tässä vaiheessa pidämme tärkeänä, että hallituksen yksimielisesti antamat esitykset hyväksytään asiasisällöltään muuttamattomina.

Jermu Laine
Reino Breilin
Mauno Forsman
Kauko Tamminen

Jorma Rantala
Bror Lillqvist
Helvi Niskanen
Matti Järvenpää

